745 BOLETIM
BIBLIOTEKO
Dirceu Porciúncula

JUDA STELO

MONATA BULTENO DE LA ESPERANTISTA SOCIETO DE P.ALEGRE - DECEMBRO/79 - Nº 4

D-RO LAZARO LUDOVIKO ZAMENHOF

En la mezo de la monato decembro la esperantistoj en la tuta mondo kutimas festi la memoron de sia majstro D-ro Zamenhof, kiu naskiĝas la 15-an de decembro 1859 en la pollanda urbeto Bjalistoko.

Ludoviko Lazaro Zamenhof estis ne nur genia lingvo-kreanto, sed ankaŭ profeta anoncanto de la nepre unuiĝo de la popoloj de la tuta mondo. Per sia ampleksa verkaro, per siaj klasikaj paroladoj en la esperantistaj kongresoj, sed precipe kaj speciale per sia "Alvoko al la diplomatoj" (1915) kaj por la doktrino de "HOMARANISMO" (1913) li fajre pledadis por nova mondorganizo sur la bazo de justeco kaj respekto al la homaj rajtoj. Tiel li fariĝis iniciatanto de la vasta Esperanto-movado kaj spirita patro de ĉiuj esperantistoj, kiuj laboras por la realigo de liaj noblaj ideoj.

Z A M E N H O F

Quando contemplo essa impávida figura,
Pujante marco de vontade e confiança,
Na confusa Babel da noite escura,
Vejo o farol que nos conduz à segurança !

Com firmeza, pertinácia e temperança,
Sempre apontando à geração futura
A cintilante estrela verde da esperança,
Na apostólica visão da fé mais pura !

Muito mais que inventor de panacéia
Tu foste - Mestre - o artífice da idéia
Que à humanidade preocupara tanto :

No supremo desejo de fraternidade,
Lançaste, confiante, à eternidade
A mensagem divina do ESPERANTO !

(Ivo Sanguinetti)

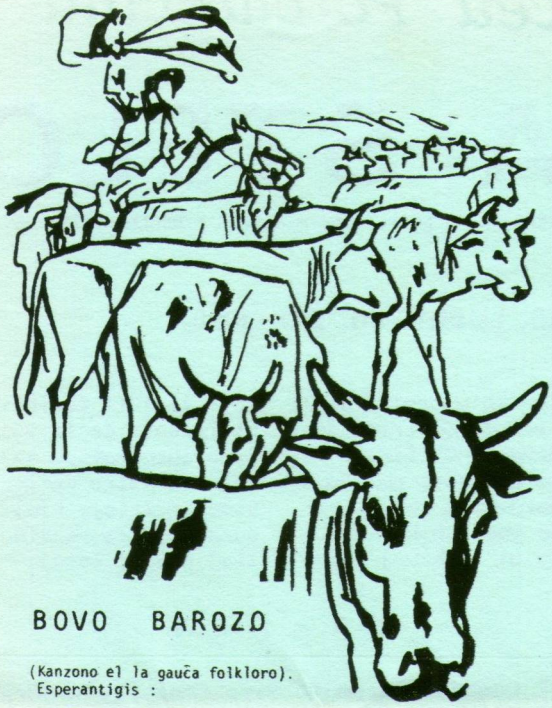

BOVO BAROZO

(Kanzono el la gauĉa folkloro).
Esperantigis :
Pastro JOZEFO N. MACHADO

Adiaŭas mi al lando
De la homo fidelkora,
Al la karboj, al la fumo
De ĉurasko bonodora.

// Adiaŭ, bona ĉuraska lando
Matea trinko, bova viando //.

Ĝis revido al la brula
Varmo de mate' en bolo,
Gis revido al amika
Varmo de l' interparolo.

Ĝis revido al montetoj
Gis revido al la valo :
Gis revido al gaŭĉo
Tra la kampoj sur ĉevalo.

Gis revido al pinarboj
Gis revido al la rozo
Gis revido al gaŭĉo
En la kanto "Boj barozo".

G A U Ĉ I N O

(El la gauĉa folkloro -
Esperantigis : I.Sanguinetti)

Gaŭĉino, gaŭĉino,
Kompatu je mia kor' ;
Vian amon, karulino,
Mi nur petas kun fervor'.

Kiam venas la tagiĝo
La birdar' en kunfratiĝo
Ĝoje kantas sur l'arbar' ;
Viajn harojn mi memoras
Kiam "Minuano" ploras
Kiel ondoj de la mar'.

Mia koro en mi ardiĝas
Kaj la brusto plenbruliĝas,
Mi vin amas kun fervor' ;
Ĉar vi, gaŭĉino bela,
Kiel rozodor' ĉiela
Havas la dornon de l' flor'.

ĈIMARONA RONDO

- Bonan vesperon !
- Saluton... proksimiĝu al la fajrejo, prenu benkon.
- ... sed kiel mi komencis al vi rakonti, amiko, Tupi' estis valora hundo kaj eĉ multe pli ol tio !

Tial ke vi parolis pri vetersekeco, mi memoras tiun de januaro 75-a, terura sekeco, grandega bruliĝo en la brutarkampo de la "Dornoarbo". La fajro kuregis kiel fulma rajdĉevalo, pelante la sovaĝan bestaron.

Je unu vojflanko saltadis krucserpento, leporo kaj vulpo je aliaj kaj ... eĉ sovaĝa pajlkolora kato subite aperis.

Tupi', la plenvalora hundo, deveninta el la "Guedes"-familio, per rapida persekuto duope akompanis la katon. Kaj kiel kelkfoje oni venkas kaj kiel ofte malbonaĵo povas sukcesi, kia neatendita afero, amiko !

En la konfuzego ne plu estis trovebla mia rostaĵkolora ĉevalo.

Kiel malfacila estis la okazaĵo ! Piedtuŝinte la ĉevalorelon tuj me antaŭensaltis, ne plu vidante mian karan hundon kaj ties persekutaton.

De la unua nur foran bojadon mi audis. Maltrankvila mi ne restis, tute certa mi estis rilate al baldaŭa revenо de Tupi'. Sed, ĉifoje, kiel antaŭe tio ne okazis.

Tagoj, monatoj forpasis, kaj nenio. Sed en septembro, dum brutarblulstampiga kunveno mi venis al la ekstremo de la bredkampo de la "Dornoarbo" ; akompanis min la nun mortinta Simplicio.

Post nelonge, neatendite, mi bridhaltigis mian rostaĵkoloran ĉevalon.

Kia terura okazintaĵo !

- Ĉu iu rabisto ?
- Ne.
- Ĉu estis "boj-ta-ta", la luma fantomo?
- Kiel oni povas vidi heltage tiun aperaĵon, amiko ? !
- Kio estis, do ?
- Estis du skeletoj, amiko : unu supre ... kaj alia malsupre !
- Ĉu ili estis el homoj ?
- El homoj... tute ne ; estis la skeleto de mia Tupi', kiu mortis gardante la persekutiton... kaj la skeleto de la sovaĝa kato, kiu mortis pro neebleco malsuprensalti...
- Sed, bah, amiko, kiel vi scipovis tion?
- Do... mi vokis :"Tupi'", "Tupi'"... kaj la kompatinda, rigardante min, svingis sian vosteton kaj entute dispeciĝis...
- Mireginde, amiko, kia hundo !
- Kaj... mi nomas la mortintojn Simplicio kaj Gaudencio, kiuj povas bone aserti pri mia vereco...

* * * * *

Boj-ta-ta = fosfora erarlumo. En la indiĝena gvarania lingvo signifis "fajra serpento". La kamparanoj enloĝantaj de Rio Grande do Sul supozas ke ĝi estas fantoma aperaĵo, kiu dumnokte persekutas vojirantojn.

PASTRO ANTONO

Ĉu vi dormas
Ĉu vi dormas,
Pastro Anton'
Pastro Anton ' ?

Sonoriloj vibras
Sonoriloj vibras
Din - den - don
Din - den - don

De Santa Teresa a Montevidéu são 309 km e o famoso balneário internacional de Punta del Este fica só a 175 km.

Quem quizer descansar, sem crocodilar ... é só chegar.

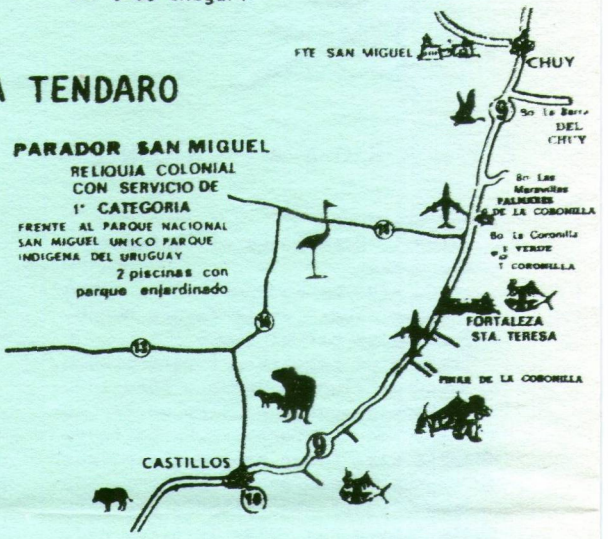

INTERNACIA TENDARO

Continuam os preparativos para o primeiro "Acampamento Internacional" (Internacia Tendaro)na América do Sul, organizado pelos samideanos arqt.Ivo Sanguinetti e engº Alberto Barrocas (Brasil e Uruguai).

Será realizado durante 10 dias,a partir de 2 de janeiro de 1980, no PARQUE NACIONAL SANTA TERESA (Uruguai),situado a 45 km. do limite sul do Brasil(Chuí).

O local escolhido fica a poucos quilometros da "Capatacía", constituido por grande bosque natural, junto à praia marítima e próximo a uma vila de pescadores.

No programa estão previstos passeios aos fortes San Miguel e Santa Teresa, construções portuguesas do século XVII, balneário La Coronilla, Cabo Polônio e outros lugares pitorescos.

CURSO DE ESPERANTO EM PORTO ALEGRE

Neste mês de dezembro,nova turma de alunos receberá em Porto Alegre seu certificado de conclusão do CURSO ELEMENTAR DE ESPERANTO.

Trata-se do curso,com duração de 9 meses, ministrado pela prof. ALCIONE FERNANDES, que funcionou duas vezes por semana, das 14,30 às 16 h, na Sociedade Espírita Allan Kardec.

Além do aprendizado da língua de Zamenhof, os participantes, todos jovens, aproveitaram seus encontros em fins de semana para organizarem um harmonioso coral, com esta característica única : todas as músicas são cantadas em Esperanto.

Parabens, professora Alcione, por sua invulgar dedicação e iniciativa. Cumprimentos aos jovens formandos da equipe do SUDA STELO e da ESPA.

BRAZILA CENAKULO

Nia elstara kunlaboranto kaj vicprezidanto de ESPA, D-ro Modesto Belmonte de Abreu proponas la kreadon de Akademio en Brazilja. Li sugestas krei organizaĵon komponitan el la plej elstaraj kleruloj de Brazilo sub la titolo BRAZILA AKADEMIO DE KLERULOJ aŭ BRAZILA CENAKULO(Cenaculus Brasiliensis). Devas partopreni tiun organizon individuoj, kiuj estos ĉiam efikaj, dinamikaj kaj aktualigitaj, kaj post kiam ili ricevos la titolmembrigon fare de la Klerula Akademio, ilia devo estos produkti laborojn, malkateni - tajn de ĉia ajn diskriminacia antaŭjuĝo rilate la plej aktualajn antaŭenirojn de la civilizacio.

* * * * *

Brazila poeto MARIO KVINTANA verkis jenon ĉe la "Sabatkajero" de la ĵurnalo Correio do Povo :

" *La vekhorloĝo estas kiel trafika akcidento de la dormo* ".

CURSO DE ESPERANTO POR CORRESPONDÊNCIA

em 15 lições - Cr$ 350,oo

As lições são corrigidas e logo devolvidas pelo Correio. A primeira lição segue acompanhada de um LIVRO-TEXTO. Encomendas pelo reembolso postal à Sociedade Esperantista de Porto Alegre : Caixa Postal 1415 - Rua dos Andradas 1137, conj.1704 - Porto Alegre - RS.

HEROLDO DE ESPERANTO

La abonon por "Heroldo de Esperanto" oni povas fari pere de la BRAZILA ESPERANTO LIGO : Praça da República,54 - 2º andar CEP 20.211 - RIO DE JANEIRO (RJ).

La kotizo por Brazilo estas : U$ 8,00 (ok dolaroj) ; aerovoje estas U$11,00 (dek-unu dolaroj).
HEROLDO estas la plej populara sendependa internacia Esperanto-organo.

REUNIÃO NA ESPA

A ESPA está convidando seus associados para a importante reunião que será levada a efeito no próximo dia 14 de dezembro. Além da homenagem ao criador da língua internacional ESPERANTO - Ludoviko Lazaro Zamenhof - serão debatidos assuntos de vital importância para os destinos do movimento esperantista gaúcho.

VERDKAF-KUNVENO

No último encontro,dia 24 de novembro, tivemos a satisfação de registrar a presença do destacado samideano, General WANDERLEY FRANCISCO GONÇALVES,ex-presidente de nossa E.S.P.A.,bem como dos nossos eficientes e assíduos colaboradores, os samideanos George Otto Vaske (Caí), Carlos Henrique Dionísio (S.Leopoldo) e Armindo Traarbach, desta Capital.

A saída da reunião, os participantes tiveram uma agradável surpresa : um conjunto de jovens, liderados pela professora Alcione Fernandes,entoou diversas canções com letra em Esperanto, em pleno passeio público da Praça da Alfândega, causando admiração e entuziasmo nos presentes.

CURSO DE ESPERANTO EM PORTO ALEGRE

Nosso samideano, professor EPITÁCIO TORRES, ministrará,na Rua Filadélfia 257 ap.604,Higienópolis,n/Capital, um curso do idioma Esperanto.

Os interessados deverão dirigir-se ao endereço acima para maiores informações.

* * *

Recomendamos a aquisição de ESPERANTO ELEMENTAR, do dinâmico samideano Francisco Almada,que pode ser adquirido na sede da Associação Paulista de Esperanto : Av São João 1333, 2º, s/21 CEP 01035 SP.

ANONCO

Oni klopodas trovi flue E-parolant(in)on kiu favore luos meblitan dormoĉambron (prefere nedependan.Ne kondiĉo) bo ne lumigatan, senbruon,dum unu monato, al samideano devĵ gata plenumi laborigan tajplaboron. Ofertojn kaj kondi - ĉojn bv sendi al sinjoro VASKE. Adreso : Rua Esperanto s/nº, CEP 95760 - Caí - RS.
Prefero falos sur ebla oferto de fremdlandano loĝanta en Brazilo.

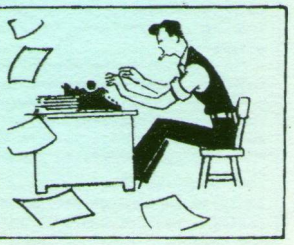

EVENTOJ

★ ★ ★

1980

23/27 - JANUARO - III RENKONTIĜO de Brazila Esperantista Junulara Organizo(Bejo),en Sorocaba (SP) ;

3 / 6 - APRILO - UNUA KONGRESO de Brazila Konsilantaro de Esperanto(BKE), en Juiz de Fora (MG) ;

12 - JULIO - II LATINA AMERIKA KONGRESO, en la urbo S. Luiz (Argentino)

1981 - 66a UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO

KURAĜE BABILU, SED ..

SEDE DA ESPA

Devido à necessidade inadiável de reforma da rede elétrica do prédio onde funciona nossa sede social, no Edifício Galeria Di Primio Beck, foi feita pelo Sr.Síndico do condomínio uma chamada extra de capital, para cobertura das respetivas despesas.

Face ao vulto dos gastos, estipulados em Cr$ 8.942,oo (pagáveis em seis parcelas de Cr$ ... 1.607,oo)-- solicitamos a colaboração financeira dos nossos associados, em caráter urgente, de vez que a atual receita da ESPA mal dá para pagamento das despesas normais de condomínio.

As contribuições podem ser feitas por cheque bancário em nome da ESPERANTISTA SOCIETO DE PORTO ALEGRE - Rua dos Andradas 1137,conj.1704.

ESCLARECIMENTO

O "SUDA STELO", atualmente com uma edição de meio milhar de exemplares, está sendo enviado, GRATUITAMENTE, à expensas do Departamento de Divulgação da Sociedade Esperantista de Porto Alegre (ESPA) e com completa autonomia financeira às seguintes entidades e pessoas em todo o Brasil e na América do Sul :

a. Associados da ESPA (simpatizantes e esperantistas) ;
b. Associados da Esperantista Societo de Rio Grande(ESRIG) (simpatizantes e esperantistas) ;
c. Pessoas influentes e entidades culturais e educacionais, da Capital e do interior do Estado do R.G.Sul ;
d. Associações, delegados, delegados setoriais e destacados esperantistas em todo o Brasil ;
e. Entidades esperantistas na América do Sul (Uruguay, Argentina, Chile e Venezuela.

* * * *

Se você, caro leitor, deseja auxiliar as futuras edições de nosso modesto Boletim Informativo, basta dirigir-se à sede da ESPA ou enviar-nos, pelo Correio, a sua contribuição, esclarecendo-nos se deseja receber os decalcos coloridos do "Krokilo" a que faz jús.

* * * *

Recebemos e agradecemos as seguintes importâncias enviadas pelos samideanos gaúchos :

- Dr.Modesto Belmonte de Abreu Cr$ 500,oo
- Cândido Teixeira . . . . Cr$ 400,oo
- Antônio Abreu. . . . . Cr$ 50,oo

e também do nosso incansável colaborador, o samideano Major GILBERTO SILVA VELHO, de Caçapava (São Paulo) Cr$ 200,oo

Total recebido no mês. . . 1.150,oo

LIVROS À VENDA

Estão à venda na sede da ESPA os seguintes livros :

- 1º Manual de Esperanto
- Esperanto - Junulkurso
- Dicionário Português-Esperanto e
- Dicionário Esperanto-Português.

LETEROJ AL SUDA STELO

* Prof.Euclides Carneiro da Silva - Universidade Mogi das Cruzes (SP) : "Dankon pro la unua numero de Suda Stelo, kiun mi bonorde estas ricevinta. Varmajn gratulojn pro tiu bultено, arte presita kaj enhavoriĉa ".

* Gersi Alfredo Bays - Chapecó (SC) : "Danke mi ricevis vian revueton Suda Stelo. Gi estas bone presita,zorge tajpita kaj kun bona enhavo.Mi opinias, ke similaj bultenoj estas tre utilaj(nepre) por la vivo de Societo. Gratulojn ! "

* Afonso Celso de Oliveira - Sorocaba (SP) : "... Eu lhe daria um afetivo apelido : "Suda Stelineto"... traz inata alegria, inata curiosidade,inata modéstia e vontade de ser útil".

* Prof. Mário Prestinari - Jaguarão - (RS) : "Antaŭ kelktagoj mi ricevis la unuan numeron de SUDA STELO kaj mi restis tre kontenta, ĉar mi rimarkas ke mia kara ESPA moviĝas."

* Antônio Sérgio Farias - Sta.Maria - (RS) : "Tre ĝoje mi ricevis la unuan numeron de la bulteno SUDA STELO.Gi alvenis por renovigi mian grandan admiron kaj intereson pri Esperanto."

* Prof.Eléus Leonardo de Sá - Ilhéus, (BA) : "Mi tre ĝojas ke vi sendis al mi eke de la unua numero,tiamaniere mi povos trankvile fari kolekton.Dankon. "

* Denise Deslandes - Barra Mansa(RJ) : " Ĝoje ni ricevis la tre bone presita bultenon,organo de via societo. Dankon ! Kaj antaŭen ! "

* Londrina Esperanto-Instituto (PR) : " Ni kore gratulas vin pro la eldono de Suda Stelo,alloge presita,kun interesaj informoj.Por ni esperantistoj kiuj loĝas en loko kie mal - ofte aperas samideanon por praktikado de la lingvo,la ricevo de novaĵo pri nia movado estas ja grava kaj igas nin feliĉaj". (Sekretario).

* Enĝ.Alberto Barrocas kaj edzino - Montevideo - Uruguay : " ... koregan dankon pro la bultenoj "Suda Stelo",

FICHA CADASTRAL

Os esperantistas abaixo deverão procurar na sede da ESPA o formulário "Ficha Cadastral", caso não o tenham recebido :

Prof.Acidália Camozato
Alcione Fernandes
Alda N.Desessards
Alzira S. Serafim
Anália C.Burck
André Luiz Martins
Ary Veiga Sanhudo
Ary Zamora
André Luiz Pinheiro
Branca Costa
Darcy E. Zamora
Dorval P.da Silva
Dr.Ernesto C.Valdez
Flávio A.S.Gomes
Glorinha Martins
Guiomar Cezár
Inar M.Oliveira
Jarbas P.Chaves
João P.M.Barbosa
Julião de Moura
Lucila Fernandes
Prof.Mário Vergara
Matilde de Oliveira
Mário Silla
Maximiliano O.Silva
Mirna L.Scarpini
Nydia A. Krieger
Odete Toneloto
Symcha Melon
Wenceslau Gonçalves
Zena Tavares

Bagé
Dr.Paulo Bidone
Cachoeira do Sul
Délcio B.da Silva
Sta.Maria
Dr.José C.A.Pithan
Dr.Denizard Silva
Dr.Victor F.Schuch
São Borja
Rev.Pe.José A.Nunes

Ne krokodilu

O Sr.Eléus Leonardo de Sá, presidente do ILHÉUS ESPERANTA GRUPO,vice-presidente do Conselho Brasileiro de Esperanto e delegado da U.E.A.em sua cidade, foi também um dos acertadores do concurso sobre o significado da expressão "NE KROKODILU" "Kiu parolas nacian lingvon dum esperanta renkonto, krokodilas..."

Sr. Eléus : aguarde que o decalco do "Krokílo" já seguiu pelo Correio.

★ ★ ★

KONTRAKTO : Konsistiĝas el du malfidemuloj kaj notario.

UTOPIO : Estas lando kie oni vivas laŭ konsiloj,kiujn oni donas al proksimulo.

FIANĈO : Feliĉa homo kun ringo.

EDZO : Malfeliĉa homo kun ringo.

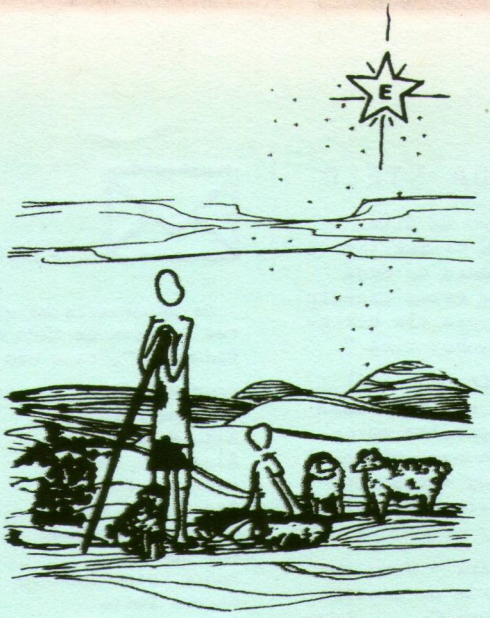

PACON KAJ HARMONION AL LA BONVOLEMAJ HOMOJ

aniversários

DEZEMBRO

4 - André L.C. Martins
6 - Alcione Fernandes
8 - Nelcy Zamora
9 - Manoel Machado
13 - Ana Maria S.Feijó
17 - Irene P. Costa
25 - Odete Toneloto
28 - Ary Zamora

JANEIRO

5 - Günter Gaulke
9 - Aquiles Notti
- Julião R. Moura
14 - Ed-Fátima Teixeira
19 - Glorinha Martins
21 - Gerson Luiz Silva
23 - Carlos R.S. Garcia
29 - Taidê Schmacher

AR	AŬ	BO	ĈE	DO
ED	FI	GO	IN	JA
KO	KO	LE	LO	LO
LO	NA	NE	NI	NO
OR	OS	PO	RA	TO
VA	ZO	ZO	ZO	ZO

SILAB - ENIGMO

El la 30 silaboj formu 15 dusilabajn vortojn kun la jenaj signifoj :

1. Frukto - 2.Viro laŭleĝe ligita kun virino - 3.Rimeno
4. Kolora fluaĵo - 5.Cambreto
6. Solenejo - 7. Vizaĝparto
8. Filo de la filo - 9.Limo
10. Ujo - 11.Vesto - 12.Ligna vegetalo kun alta trunko
13. Amfibia vertebrula saltanta besteto - 14. El kiu konsistas la skeleto de la vertebruloj - 15.Granda rabobirdo.

La komencantaj literoj de la vortoj formas salutan frazon.
La solvintoj ricevos unu "Krokiłon" kaj inter ili estos dislotata 1 flageton de E.S.P.A.

* * * *

VORTLUDA SOLVO DE Nº 3/79 :

BRAKO - BRIKO - BRIDO - BREDO - KREDO - KREPO - KRUPO KRURO.

* * * *

- Kiun TERON oni manĝas ? - La buTERON
- Kiu ESTRO ne estras ? - La fenESTRO
- En kiu STELO loĝas homoj ? - en la kaSTELO
- Kiun FISON oni gluas sur la muron ? - La aFISON

ANO I - Nº 4/79

DEZEMBRO

SUDA STELO

Boletim informativo do Dep.de Divulgação da SOCIEDADE ESPERANTISTA DE P.ALEGRE :

Rua dos Andradas nº 1137 - Conj. 1704
Fone : 25.3941

Diretor :

arqtº jornalista

IVO SANGUINETTI

Colaboradores :

Carlos H. Dionísio
B.Egon Breitenbach
Dr.Ernani D.Corrêa
G.A. Silva Velho
Gen.Wanderley F. Gonçalves
George Otto Vaske
Dr.Modesto Belmonte de Abreu
Nydia Aydos Krieger